

Bryssel, 14. lokakuuta 2024
(OR. en)

14459/24

CLIMA 355
ENV 996
ONU 115
DEVGEN 147
ECOFIN 1140
ENER 502
MAR 159
AVIATION 138
ICAO 44

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Päivämäärä:	14. lokakuuta 2024
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	14218/24
Asia:	Ilmastomuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen (UNFCCC) osapuolten 29. konferenssin (COP29) valmistelutoimet (Baku, 11.–22. marraskuuta 2024) – Neuvoston päätelmät

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 4050. istunnossaan 14. lokakuuta 2024 hyväksymät neuvoston päätelmät edellä mainitusta aiheesta.

**Ilmastomuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen (UNFCCC)
osapuolten 29. konferenssin (COP29) valmistelutoimet****(Baku, 11.–22. marraskuuta 2024)**

– Neuvoston päätelmät –

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ILMASTOTOIMIEN KIIREELLISYYS

1. KOROSTAA, että ilmastomuutos on eksistentiaalinen uhka ihmiskunnalle, ekosysteemeille ja biologiselle monimuotoisuudelle sekä rauhalle ja turvallisuudelle ja että mikään maa tai alue ei ole suojassa tuolta uhalta, ILMAISEE SYVÄN HUOLENSA äärimmäisten sääilmiöiden, kuten helleaaltojen, maastopalojen, kuivuuden ja tulvien, voimistumisesta ja yleistymisestä eri puolilla maailmaa, PITÄÄ VALITETTAVINA niiden vaikutuksia ihmisten terveyteen, biologiseen monimuotoisuuteen ja maa- ja meriekosysteemeihin sekä ihmishenkien menetysten lisääntymistä, ja KOROSTAA äärimmäisen kiireellistä tarvetta vahvistaa maailmanlaajuisia toimia ilmastohätätilan ratkaisemiseksi tällä kriittisellä vuosikymmenellä Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisesti kaikkien maiden kunnianhimoisilla ja merkittävästi tehostetuilla hillitsemis- ja sopeutumistoimilla, joilla edistetään ihmisten, heidän toimeentulonsa, talouden, elintarvikejärjestelmien, biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelua.
2. KOROSTAA tarvetta nopeaan maailmanlaajuiseen siirtymään kohti ilmastoneutraaleja, selviytymiskykyisiä, luontomyönteisiä sekä kiertoon perustuvia ja resurssitehokkaita talouksia ja yhteiskuntia, jotka tarjoavat uusia ja ihmisarvoisia työpaikkoja ja kasvua maailmanlaajuisesti. Tämän siirtymän on tapahduttava siinä tahdissa ja mittakaavassa, että tavoite rajoittaa ilmaston lämpeneminen 1,5 celsiusasteeseen olisi saavutettavissa. Siirtymän on oltava oikeudenmukainen ja osallistava, edistettävä ihmisoikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa ja siinä olisi varmistettava, ettei ketään jätetä jälkeen. ODOTTAA KIINNOSTUNEENA yhteistyötä maailmanlaajuisten kumppaneiden kanssa siirtymän tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämiseksi ja siihen liittyviin haasteisiin vastaamiseksi.

3. KOROSTAA mahdollisuuksia ja liitännäishyötyjä, joita kunnianhimoiset ilmastotoimet tarjoavat paitsi maapallolle ja maailmantaloudelle myös ihmisille paremman elintason, terveyden ja vesiturvallisuuden sekä kestävien elintarvikejärjestelmien ja kohtuullisten energian hintojen muodossa. KOROSTAA, että samalla kun ylläpidetään taloudellista kilpailukykyä ja edistetään sosiaalista osallisuutta investoimalla koulutukseen, tieteeseen, innovointiin ja vihreisiin työpaikkoihin ja osaamiseen, kaikki yhteiskunnat voivat hyötyä oikeudenmukaisesta ja tasapuolisesta vihreästä siirtymästä uuteen vihreään talousmalliin. MUISTUTTAA, että toimimatta jättämisen kustannukset ovat selvästi suuremmat kuin hallittujen ja oikeudenmukaisten siirtymäpolkujen kustannukset. TOISTAA lisäksi, että Pariisin sopimuksen, kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman ja Addis Abeban toimintaohjelman täytäntöönpano ovat vahvasti kytköksissä toisiinsa.
4. TOTEAA JÄLLEEN, että osapuolten olisi ilmastomuutostoimissaan suojeltava, kunnioitettava ja edistettävä ihmisoikeusvelvoitteitaan, oikeutta puhtaaseen, terveelliseen ja kestäväan ympäristöön, alkuperäiskansojen oikeuksia alkuperäiskansojen oikeuksista annetun YK:n julistuksen mukaisesti, paikallisyhteisöjen, siirtolaisten, lasten, nuorten ja vanhusten, vammaisten henkilöiden ja haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden oikeuksia, sukupuolten tasa-arvoa, naisten ja tyttöjen voimaannuttamista ja sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta sekä otettava ne huomioon. ANTAA TUNNUSTUSTA tässä yhteydessä työlle, jota ihmisoikeuksien edistämistä ja suojelua käsittelevä erityisraportointi on tehnyt ilmastomuutoksen yhteydessä. KOROSTAA, että muun muassa kansalaisyhteiskunnan, nuorten ja kaikkien sidosryhmien merkityksellinen julkinen osallistuminen, sitoutuminen ja tiedonsaanti ovat avainasemassa sosiaalisen oikeudenmukaisuuden, tasapuolisuuden ja osallistavuuden edistämisessä maailmanlaajuisessa siirtymässä kohti ilmastoneutraalia ja kestäväa maapalloa. TOISTAA, että EU on edelleen sitoutunut näihin arvoihin.

5. TUNNUSTAA biologisen monimuotoisuuden vähenemisen, ilmastonmuutoksen, saastumisen ja maaperän huonontumisen keskinäisen riippuvuuden; TOISTAA huolensa toisiinsa liittyvien ja toisiaan vahvistavien ilmastonmuutoksen, luontokadon ja saastumisen maapallolle aiheuttaman kolminkertaisen kriisin vakavuudesta ja kiireellisyydestä, sekä aavikoitumisesta, maan, maaperän ja valtamerten tilan heikkenemisestä ja veden niukkuudesta, tulvista, kuivuudesta ja metsäkadosta, jotka ovat maailmanlaajuinen uhka kestäväälle kehitykselle. VAHVISTAA olevansa sitoutunut puuttumaan näihin hätätilanteisiin tehokkaalla, yhdenmetyllä ja johdonmukaisella tavalla, joka käsittää yhteisesti hyödylliset strategiat sekä vahvat sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät suojatoimet, muun muassa luontopohjaisten ratkaisujen, biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen ja ekosysteemien ennallistamisen avulla, KOROSTAA tarvetta minimoida kompromisseja erityisesti maan ja biomassan käytön osalta, ON TYYTYVÄINEN Pariisin sopimuksen ja Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuisen biodiversiteettikehyksen toisiaan tukevaan täytäntöönpanoon sekä maailmanlaajuisen maaperän heikentymisen nollatason saavuttamiseen ja KEHOTTAÄ tiivistämään ja tehostamaan yhteistyötä ja vahvistamaan niiden ja muiden monenvälisten sopimusten välistä synergiaa.
6. KOROSTAA, että biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen osapuolten konferenssin 16. kokous, ilmastonmuutosta koskevan YK:n puitesopimuksen (UNFCCC) osapuolten konferenssin 29. kokous ja aavikoitumisen estämiseksi tehdyn YK:n yleissopimuksen (UNCCD) osapuolten konferenssin 16. kokous tarjoavat ainutlaatuisen tilaisuuden Rion yleissopimuksille tukea toisiaan sekä YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmaa ja sen kestävän kehityksen tavoitteita, ja KANNATTAA kansallisesti määriteltyjä panoksia, kansallisia sopeutumissuunnitelmia ja kansallisia biodiversiteettistrategioita ja -toimintasuunnitelmia koskevan yhteistyön lisäämistä kansallisella tasolla sekä Rion yleissopimusten yhteisen yhteysryhmän työtä, jotta niiden väliselle yhteiselle työlle voitaisiin tutkia vaihtoehtoja.

7. KATSOO, että tulevaisuushuippukokous on keskeinen virstanpylväs monenvälisessä järjestelmässä ja kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI kansainvälisiin pyrkimyksiin toteuttaa konkreettisia toimia, joilla vastataan nyt ja tulevaisuudessa kohdattaviin uusiin haasteisiin ja mahdollisuuksiin kaiken ihmiskunnan ja tulevien sukupolvien hyväksi, mukaan lukien maailmanlaajuisen rahoitusrakenteen uudistaminen, jotta voidaan vastata erityisesti kehitysmaiden kohtaamiin vakaviin taloudellisiin haasteisiin, kuten velkahaavoittuvuuksiin, inflaatioon ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, ottaen samalla huomioon kansainvälisten rahoituslaitosten toimeksiannot ja prosessit.
8. ILMAISEE VAKAVAN HUOLENSA eri puolilla maailmaa meneillään olevien aseellisten konfliktien valtavan inhimillisen kärsimyksen ohella ilmastolle ja ympäristölle aiheuttamista vahingoista ja riskistä, joka niihin liittyy maapallon kolmitahoisen kriisin ratkaisemisen tehokkaita globaaleja toimia ajatellen. PAINOTTAA, että sodat paitsi heikentävät koko maailman turvallisuutta ja vakautta myös aiheuttavat energia- ja ruokaturvalle vakavia toissijaisia vaikutuksia, mistä syystä kansainvälisen yhteisön on toteutettava kiireellisiä ja määrätietoisia toimia. TOISTAA tuomitsevansa ehdottoman jyrkästi Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan, joka paitsi rikkoo räikeästi kansainvälistä oikeutta ja johtaa valtaviin ihmishenkien menetyksiin ja terveyshaittoihin, myös siviileille, aiheuttaa lisäksi välitöntä vahinkoa luonnolle, heikentää ympäristön tilaa pitkäaikaisesti, vaarantaa ydinturvallisuuden sekä viivästyttää kipeästi kaivattuja ilmastonmuutostoimia. OTTAA HUOMIOON sen, että Venäjä on kansainvälisen oikeuden nojalla vastuuvollinen kaikista sen Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen aiheuttamista vahingoista, ja antaa tunnustusta Ukrainaa koskevan vahinkorekisterin perustamiselle ja korvausvaatimuskomission meneillään oleville valmistelutoimille ensimmäisenä askeleena kohti valmista ja toimivaa mekanismia, jolla korvataan Ukrainalle Venäjän hyökkäyksen aiheuttamat sotavahingot, mukaan lukien ympäristövahingot. TOISTAA myös Eurooppa-neuvoston ilmaiseman vakavan huolen Lähi-idän viimeaikaisesta kehityksestä.

9. KOROSTAA hallitustenvälisen ilmastomuutospaneelin (IPCC) kuudennen arviointiraportin merkitystä ensimmäisen maailmanlaajuisen tilannekatsauksen myönteisen päätökseen saattamisen kannalta. KOROSTAA toimintaratkaisuja koskevien arviointinsa poliittista merkitystä ja PAINOTTAA, että kaikkien IPCC:n työryhmien on tärkeää toimittaa niiden tulokset kattavasti ja oikea-aikaisesti toisen maailmanlaajuisen tilannekatsauksen seitsemännessä arviointisyklissä, koska paras saatavilla oleva tieteellinen tieto on edelleen ilmastotoimien kulmakivi.

BAKUSSA TOTEUTETTAVAT TOIMET

10. KEHOTTAÄ pyrkimään Bakussa kunnianhimoiseen ja tasapainoiseen lopputulokseen, jossa i) pidetään 1,5 celsiusasteen lämpötilatavoite saavutettavissa parhaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja erityisesti IPCC:n uusimpien raporttien perusteella, ii) saatetaan meitä kaikkia eteenpäin kohti pitkän aikavälin selviytymiskykyä ja iii) sovitaan tehokkaasta, saavutettavissa olevasta ja kunnianhimoisesta uudesta yhteisestä määrällisestä tavoitteesta (NCQG).
11. PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE Yhdistyneiden arabiemiraattien, Azerbaidžanin ja Brazilian COP-kokouksen puheenjohtajavaltioiden (troikka) etenemissuunnitelman alle 1,5 celsiusasteen lämpötilatavoitteen saavuttamiseksi ja KEHOTTAÄ troikkaa johtamaan edelleen pyrkimyksiä edistää kunnianhimoisempia kansallisesti määriteltyjä panoksia lämpenemisen rajoittamiselle asetetun 1,5 celsiusasteen tavoitteen mukaisesti, lisätä poliittista tahtoa ja nostaa kunnianhimoa Pariisin sopimuksen eri osa-alueilla parhaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon pohjalta.
12. KOROSTAA tarvetta yhteisesti hyödyntää maailmanlaajuisen tilannekatsauksen päätöksen kaikkia näkökohtia ja panna ne täytäntöön sekä ottaa ne huomioon kaikissa Pariisin sopimuksen mukaisissa asiaankuuluvissa toimintalinjoissa. KOROSTAA, että maailmanlaajuisen tilannekatsauksen päätös on pantava täytäntöön erityisesti kansallisesti määriteltyjen panosten seuraavalla kierroksella sekä vuotuisessa maailmanlaajuisesta tilannekatsausta koskevassa vuoropuhelussa, Yhdistyneiden arabiemiraattien vuoropuhelussa, hillitsemistyöohjelmassa ja oikeudenmukaisen siirtymän työohjelmassa. KOROSTAA, että Yhdistyneiden arabiemiraattien vuoropuhelu on erityisen tärkeää, jotta maailmanlaajuisen tilannekatsauksen päätöksen onnistunut täytäntöönpano voidaan varmistaa kokonaisuudessaan.

13. KOROSTAA hillitsemistyöohjelman merkitystä ilmastonmuutoksen hillitsemistä koskevien tavoitteiden nostamisessa ja täytäntöönpanon nopeuttamisessa kiireellisesti tällä kriittisellä vuosikymmenellä tavalla, joka täydentää maailmanlaajuisia tilannekatsausta ja SITOUTUU jatkamaan rakentavaa yhteistyötä osapuolten ja muiden sidosryhmien kanssa saatujen kokemusten vaihtamiseksi, synergioiden tunnistamiseksi ja useiden sidosryhmien välisen yhteistyön vahvistamiseksi vankkojen kansallisten politiikkojen edistämiseksi, sen tutkimiseksi, miten alakohtaisilla politiikoilla voidaan tukea ilmastotoimia ja tavoitteita, ja sen mahdollistamiseksi, että maat voivat edistyä tulevien sitoumustensa täytäntöönpanossa ja tehostamisessa, jotta 1,5 celsiusasteen lämpötilatavoite voidaan yhä yhteisesti saavuttaa. ON TYYTYVÄINEN siihen, että kaupunkien rakennukset ja kaupunkijärjestelmät on valittu hillitsemistyöohjelman aiheeksi vuonna 2024. ON HUOLISSAAN siitä, että hillitsemistyöohjelman toteuttamisessa on tähän mennessä edistytty heikosti. KEHOTTAÄ kaikkia osapuolia osallistumaan rakentavasti perusteellisiin keskusteluihin hillitsemistoimista ja tukemaan hillitsemistyöohjelman osalta sellaista COP29-kokouksessa tehtävää perusteltua ja kunnianhimoista päätöstä, jossa otetaan huomioon korkean tason viestit maailmanlaajuisesta vuoropuhelusta ja investointiin keskittyvistä tapahtumista hillitsemistyöohjelman puitteissa mutta myös seurataan maailmanlaajuisen tilannekatsauksen täytäntöönpanon edistymistä ja esitetään odotuksia kansallisten panosten tulevalle kierrokselle. TOTEAA, että hillitsemistyöohjelma voi tuottaa aineksia uusien kunnianhimoisten kansallisesti määriteltyjen panosten laatimiseen ja vauhdittaa julkisten ja yksityisten sidosryhmien ilmastopöytäsoittamisen ulkopuolisia toimia sekä luoda uusia työpaikkoja ja kasvua maailmanlaajuisesti.
14. KOROSTAA oikeudenmukaisen siirtymän työohjelman merkitystä, VELVOITTAA ja KEHOTTAÄ kaikkia osapuolia työskentelemään rakentavasti sellaisten oikeudenmukaisten siirtymäpolkujen kehittämiseksi, jotka ovat ihmiskeskeisiä ja joissa ketään ei jätetä jälkeen, ja parantamaan kansallisia valmiuksia toteuttaa oikeudenmukainen siirtymä, joka perustuu osallistavaan, merkitykselliseen ja tehokkaaseen työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun sekä kaikkien, myös muiden kuin osapuolena olevien sidosryhmien, täysimääräiseen, yhdenvertaiseen ja merkitykselliseen osallistumiseen.

15. PALAUTTAA MIELEEN 8. lokakuuta 2024 annetut neuvoston päätelmät kansainvälisestä ilmastorahoituksesta, KOROSTAA, että on tärkeää päästä sopimukseen ilmastorahoitusta koskevasta uudesta yhteisestä määrällisestä tavoitteesta, ja VAHVISTAA jälleen EU:n rakentavan osallistumisen keskusteluihin. PAINOTTAA, että suunniteltaessa uutta tavoitetta osana maailmanlaajuista ilmastorahoituskehystä, jossa kaikki rahoituslähteet – niin kansalliset ja kansainväliset kuin julkiset ja yksityisetkin – täydentävät ja tukevat toisiaan ja jossa otetaan huomioon erilaiset rahoitusjärjestelyjen yhdistelmät, tarvitaan laaja-alaista ja muutosvoimaista lähestymistapaa. KOROSTAA, että ilmastorahoitus on keino saavuttaa maailmanlaajuiset ilmastotavoitteet. KOROSTAA tässä yhteydessä, että integroitu monitasoinen lähestymistapa on merkityksellinen uuden yhteisen määrällisen tavoitteen kannalta. PAINOTTAA, että tavoitteen olisi heijastettava laajemmin maailmanlaajuisia ja kansallisia pyrkimyksiä mobilisoida ilmastorahoitusta toimenpiteillä, joilla on tarkoitus vahvistaa suotuisaa toimintaympäristöä, jotta kaikki rahoitusvirrat voidaan saattaa sellaisen kehityskulun mukaiseksi, joka johtaa Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseen, ja vapauttaa investointivirtoja, erityisesti kehittyvissä maissa. Tarjotun ja mobilisoidun kansainvälisen ilmastorahoituksen olisi oltava näiden toimien ytimessä, ja sen olisi oltava peräisin laajemmalla rahoittajien ryhmältä, mukaan lukien maat, jotka pystyvät osallistumaan rahoitukseen. Tällainen rahoittajaryhmän laajentaminen tarjoaa mahdollisuuden lisätä rahoitusta haavoittuvassa asemassa olevien maiden ja yhteisöjen tukemiseksi ja ilmentää vahvaa maailmanlaajuista solidaarisuutta niitä kohtaan. KOROSTAA tarvetta laajentaa rahoittajaryhmää ennakoedellytyksenä kunnianhimoiselle uudelle yhteiselle määrälliselle tavoitteelle, jossa otetaan huomioon kunkin tahon taloudellisten valmiuksien kehitys ja 1990-luvun alusta lähtien kasvaneet osuudet maailmanlaajuisista kasvihuonekaasupäästöistä sekä niiden dynaaminen luonne. TOTEAA, että osana maailmanlaajuisia toimia kehittyneiden maiden olisi jatkossakin otettava johtoasema ilmastorahoituksen mobilisoinnissa useista eri lähteistä, välineistä ja kanavista. PAINOTTAA, että uuden yhteisen määrällisen tavoitteen ydintä olisi käytettävä kohdennetusti siten, että sillä varmistetaan tehokas, helposti saatavilla oleva ja vaikuttava tuki erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville maille ja yhteisöille, jotta paikan päällä saadaan aikaan tuloksia. TOTEAA myös, että monet kehittyvät maat tarjoavat ja mobilisoivat jo nyt ilmastorahoitusta muun muassa erityisten ilmastorahastojen, kansainvälisten kehityspankkien, kansallisten kehitysrahoituslaitosten ja etelä–etelä-yhteistyön kautta. KANNUSTAA kaikkia rahoittajia raportoimaan tarjotun ja mobilisoidun ilmastorahoituksen määrästä. Näin voidaan parantaa avoimuutta ja lujittaa koordinoitua, täydentävyyttä ja johdonmukaisuutta eri tarjoajien ja toimijoiden välillä sekä ottaa huomioon asiaan liittyvä potentiaali lisätä ilmastorahoitusta.

16. PALAUTTAA MIELEEN Pariisin sopimuksen 6 artiklan potentiaalin edistää kunnianhimoisempia tavoitteita ilmastoon lämpenemisen rajoittamiseen tähtäävien toimien ja tavoitteiden välisen kuilun umpeen kuromiseksi edellyttäen, että läpinäkyvyys ja ympäristötavoitteiden tinkimättömyys varmistetaan. KOROSTAA, että on keskityttävä edelleen päästöjen vähentämiseen kansallisella tasolla ja että kompensointia ei voida käyttää tarvittavien päästövähennysten lykkäämiseen. KEHOTTA osapuolia toimimaan rakentavasti, jotta Bakussa päästäisiin sopimukseen, jolla edistetään Pariisin sopimuksen pitkän aikavälin tavoitteita, kannustetaan kunnianhimoisuuteen, helpotetaan etenemistä, tuetaan muutosvoimaisia investointeja, mahdollistetaan kestävä kehitys ja varmistetaan ympäristötavoitteiden tinkimättömyys samalla kun ylläpidetään sosiaalisia suojatoimia, kunnioitetaan, suojellaan ja noudatetaan ihmisoikeuksia, mukaan lukien alkuperäiskansojen oikeuksista annetussa YK:n julistuksessa vahvistetut alkuperäiskansojen oikeudet, sekä suojellaan biologista monimuotoisuutta ja luonnollisia hiilinieluita ilmastoon liittyviltä riskeiltä. KEHOTTA noudattamaan 6 artiklan kattavia sääntöjä, jotta edistetään maailmanlaajuisen tavoitetason nostamista ja päästövähennysten saavuttamista, jotka ovat tarpeen 1,5 celsiusasteen lämpötilatavoitteen saavuttamisen sekä oikeudenmukaisen ilmastoneutraaliuteen siirtymisen kannalta, vältetään sekä kaksinkertainen laskenta että lukkiutuminen päästöpolkuihin, jotka ovat ristiriidassa Pariisin tavoitteiden kanssa tai perustuvat hillitsemisvaihtoehtoihin, joihin liittyy merkittävä kumoutumisen riski, ja edistetään edelleen kestävästä kehityksestä ja varmistetaan yleisesti ympäristötavoitteiden tinkimättömyys tarjonnan, kysynnän ja prosessien, vankan vastuuvuorollisuuden, läpinäkyvyyden, seurannan ja tavoitetason sekä hillitsemistulosten korkean laadun osalta.
17. KANNUSTAA osapuolia ryhtymään toimiin kaikilla hallinnon tasoilla, jotta maailmanlaajuisen sopeutumistavoitteen saavuttamisessa voidaan edistyä. ON SITOUTUNUT osallistumaan Yhdistyneiden arabiemiraattien ja Belémin kaksivuotisen työohjelman toteuttamiseen sellaisten indikaattoreiden osalta, joiden avulla sopeutumistoimien edistymistä voidaan seurata paremmin, ja KEHOTTA kaikkia osapuolia osallistumaan indikaattoreita koskevaan tekniseen työhön ennen COP29-kokousta, jotta työohjelma voidaan toteuttaa COP30-kokoukseen mennessä. KANNUSTAA osapuolia esittämään, edistämään ja panemaan täytäntöön kansallisia toimintasuunnitelmia, poliittisia välineitä sekä suunnitteluprosesseja tai -strategioita ja SITOUTUU tukemaan työtä, jonka tavoitteena on saada aikaan myönteinen tulos Bakussa suoritettavassa kansallisten toimintasuunnitelmien arvioinnissa.

18. KOROSTAA, että on tärkeää panna täytäntöön Yhdistyneiden arabiemiraattien maailmanlaajuisista ilmastokestävyyttä koskeva kehys, jolla on keskeinen rooli sopeutumistoimien ohjaamisessa. KOROSTAA, että EU on sitoutunut tekemään niin sekä sisäisissä toimissaan että kansainvälisessä yhteistyössään. MUISTUTTAA, että on kiireellisesti laajennettava sopeutumistoimia ja varmistettava, että kehys pannaan täytäntöön ja että sillä saavutetaan sen kunnianhimoiset tavoitteet muun muassa veden, elintarvikkeiden, terveyden ja ekosysteemien osalta. KOROSTAA, että Yhdistyneiden arabiemiraattien kehukseen sisältyvien indikaattoreiden olisi oltava sopeutumiseen tarkoitettuja, toteuttamiskelpoisia, merkityksellisiä, yksiselitteisiä ja havainnoitavissa olevia, ja niiden olisi tuettava sopeutumisen edistymisen arviointia myöhemmissä maailmanlaajuisissa tilannekatsauksissa.
19. ON TYYTYVÄINEN uuden Sharm el-Sheihin yhteisen työohjelman alaiseen sopimukseen ilmastotoimien toteuttamisesta maatalouden ja ruokaturvan alalla, ja SITOUTUU työskentelemään noudattaen etenemissuunnitelmaa, jossa hahmotellaan sen työtä vuonna 2026 pidettävään COP31-kokoukseen saakka. KOROSTAA, että on tärkeää jatkaa työtä kestävästä maataloudesta, kestävästä elintarvikejärjestelmistä ja ilmastotoimista annetun Yhdistyneiden arabiemiraattien COP28-julistuksen täytäntöönpanemiseksi ja että on kiireellisesti jatkettava työtä kestävien ja häiriönsietokykyisten elintarvikejärjestelmien kehittämiseksi, ja SITOUTUU jatkamaan yhteistyötä kumppaneiden kanssa tältä osin.
20. KOROSTAA, että tehostettuun avoimuuskehukseen perustuva vastuuvollisuus sekä toimien että tuen osalta on olennaisen tärkeää, jotta voidaan rakentaa ja ylläpitää osapuolten välistä luottamusta, kun kaikki osapuolet täyttävät sitoumuksensa avoimella, tarkalla, kattavalla, vertailukelpoisella ja johdonmukaisella tavalla. KEHOTTAI kaikkia osapuolia laatimaan ja toimittamaan ensimmäiset kaksivuotiset avoimuusraporttinsa viimeistään vuoden loppuun mennessä ja ON PÄÄTTÄNYT myös tehdä niin, mutta toteaa samalla, että vähiten kehittyneet maat ja pienet kehittyvät saarivaltiot voivat toimittaa raportin harkintansa mukaan.

21. KOROSTAA, että on tärkeää saattaa päätökseen tehostetun Liman työohjelman ja sen sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevan toimintasuunnitelman uudelleentarkastelu ja jatkaa tätä työtä tulevaisuudessa. ON SITOUTUNUT edistämään sukupuolten tasa-arvoa ja kaikkien naisten ja tyttöjen voimaannuttamista kaikkialla maailmassa, koska se on avainasemassa tehokkaiden ilmastotoimien, ilmastotavoitteidemme saavuttamisen ja maailmanlaajuisen selviytymiskyvyn vahvistamisen kannalta. ODOTTAA KIINNOSTUNEENA yhteistyötä kaikkien osapuolten kanssa sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista koskevan työn jatkamiseksi UNFCCC-prosessissa kaikissa asioissa, elimissä ja työohjelmissa. KEHOTTAÄ kaikkia osapuolia toteuttamaan naisten ja tyttöjen täysimääräisen, tasapuolisen, merkityksellisen ja turvallisen osallistumisen ja johtajuuden ilmastotoimissa valmiuksien kehittämisen, suunnittelun, päätöksenteon, täytäntöönpanon, seurannan ja raportoinnin avulla ja PALAUTTAA MIELEEN sitoutuneensa siihen.

TOIMIEN JA TUEN TEHOSTAMINEN, TAVOITETASON NOSTAMINEN JA MAHDOLLISUUKSIEN KOROSTAMINEN

22. ARVOSTAA Yhdistyneiden arabiemiraattien hallituksen pyrkimyksiä sen toimiessa COP28-kokouksen puheenjohtajana ja ON TYYTYVÄINEN urauurtavaan Yhdistyneissä arabiemiraateissa pidetyn ilmastokokouksen (COP28) päätösasiakirjaan, jäljempänä 'Yhdistyneiden arabiemiraattien konsensus', jossa korostetaan fossiilisten polttoaineiden aikakauden päättymistä luomalla perusta nopealle, oikeudenmukaiselle ja tasapuoliselle maailmanlaajuiselle ilmastoneutraaleihin talouksiin siirtymiselle, jota tukevat laajat, nopeat ja kestävät päästövähennykset ilmaston lämpenemisen rajoittamiseksi 1,5 celsiusasteeseen.
23. KOROSTAA, että lämpenemisen rajoittaminen 1,5 celsiusasteeseen edellyttää tällä kriittisellä vuosikymmenellä yhteisiä ponnisteluja ja lisätoimia kaikilta mailta, erityisesti suurilta talouksilta. Se edellyttää myös, että maailmanlaajuiset kasvihuonekaasupäästöt saavuttavat huippunsa viimeistään ennen vuotta 2025, että päästöjä vähennetään noin 43 prosenttia vuoteen 2030 mennessä ja 60 prosenttia vuoteen 2035 mennessä vuoteen 2019 verrattuna ja että kasvihuonekaasujen nettopäästöt saavuttavat nollatason mahdollisimman pian ja viimeistään vuoteen 2050 mennessä.

24. KEHOTTAÄ kaikkia osapuolia toteuttamaan maailmanlaajuisen tilannekatsauksen päätöksessä sovittujen maailmanlaajuisen toimien jatkotoimia ja ottamaan ne huomioon panemalla nopeasti ja kunnianhimoisesti täytäntöön kansallisesti määritellyt panokset ja laajentamalla niitä hyvissä ajoin ennen COP30-kokousta Pariisiin sopimuksen mukaisesti. PALAUTTAA MIELEEN maailmanlaajuisen tilannekatsauksen päätöksessä esitetyn pyynnön, että kaikki osapuolet, jotka eivät ole vielä tehneet niin, tarkistaisivat ja vahvistaisivat kansallisesti määritellyissä panoksissaan vuoden 2030 tavoitteita, jotta ne vastaisivat Pariisin sopimuksen lämpötilatavoitetta vuoden 2024 loppuun mennessä, sekä kehotuksen tiedottaa tai tarkistaa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen tähtäävät pitkän aikavälin kehitysstrategiansa (LT LEDS), joilla pyritään kohti oikeudenmukaista siirtymää kasvihuonekaasujen nollanettopäästöihin vuoteen 2050 mennessä ottaen huomioon erilaiset kansalliset olosuhteet. PANEE ERITTÄIN HUOLESTUNEENA MERKILLE, että Pariisin sopimuksen osapuolten kansallisesti määritellyt panokset ovat tällä hetkellä kaukana tavoitteesta rajoittaa ilmaston lämpeneminen 1,5 celsiusasteeseen sekä Pariisin sopimuksen pitkän aikavälin tavoitteista, ja KEHOTTAÄ kaikkia osapuolia mukauttamaan politiikkansa ja toimenpiteensä kansallisesti määritellyissä panoksissaan asetettuihin tavoitteisiin Pariisin sopimuksen mukaisesti. KOROSTAA, että kaikkien maiden – erityisesti suurien talouksien – olisi pitänyt i) parantaa merkittävästi kansallisesti määriteltujen panostensa tavoitetasoa Pariisin sopimuksen hyväksymisen jälkeen, ii) saavuttaa jo huippunsa kasvihuonekaasupäästöissään tai iii) ilmoittaa tekevänsä niin ennen vuotta 2025, ja kansallisesti määritellyissä panoksissaan niiden olisi pitänyt ilmoittaa koko talouden laajuiset absoluuttiset päästövähennystavoitteet, jotka kattavat kaikki kasvihuonekaasut.
25. KOROSTAA, että EU toimii maailmanlaajuisen tilannekatsauksen toimeksiannon mukaisesti muun muassa panemalla täytäntöön 55-valmiuspaketin, jonka avulla Euroopan unioni voi panna täytäntöön päivitetty kansallisesti määritellyt panoksensa vuoteen 2030 mennessä. KOROSTAA, että komission arvioiden mukaan 55-valmiuspaketin täysimääräinen täytäntöönpano voisi antaa EU:lle ja sen jäsenvaltioille mahdollisuuden ylittää EU:n sisäisen kasvihuonekaasupäästöjen nettovähennystavoitteen, joka on vähintään 55 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. KOROSTAA tässä yhteydessä 55-valmiuspaketin nopean ja täysimääräisen täytäntöönpanon merkitystä, ottaen huomioon, että tämä tuo mukanaan mahdollisuuksia ja haasteita, joihin on tartuttava.

26. TOISTAA kehotuksen luopua asteittain fossiilisten polttoaineiden käytöstä energijärjestelmissä oikeudenmukaisella, hallitulla ja tasapuolisella tavalla 1,5 celsiusasteen kehityspolkujen mukaisesti ja nopeuttaa toimia tämän kriittisen vuosikymmenen aikana nollanettopäästötason saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä tieteellisen ymmärryksen mukaisesti. TOISTAA kehotuksen kolminkertaistaa maailmanlaajuinen uusiutuvan energian kapasiteetti ja kaksinkertaistaa energiatehokkuusparannusten keskimääräinen maailmanlaajuinen vuotuinen määrä vuoteen 2030 mennessä sekä nopeuttaa päästöttömiä ja vähäpäästöisiä teknologioita. KEHOTTA mahdollisimman pian poistamaan vaiheittain sellaiset fossiilisten polttoaineiden tuet, joilla ei torjuta energiaköyhyyttä tai edistetä oikeudenmukaista siirtymää. KOROSTAA tässä yhteydessä myös, että näiden tavoitteiden on kuljettava käsi kädessä energiansäästöjen ja fossiilisten polttoaineiden tuotannon ja kulutuksen maailmanlaajuisen asteittaisen lopettamisen kanssa, PAINOTTAA, että kaikkien Yhdistyneiden arabiemiraattien konsensuksen osana sovittujen energiaan liittyvien maailmanlaajuisen toimien kansallisesti määritetyn täytäntöönpanon yhteydessä osapuolia on kehoitettu osallistumaan maailmanlaajuisiin toimiin päästöttömien ja vähäpäästöisten teknologioiden nopeuttamiseksi maailmanlaajuisen tilannekatsauksen kohdan 28 mukaisesti, kunkin maan kansallinen energialähteiden yhdistelmä huomioon ottaen. PAINOTTAA myös tarvetta nopeuttaa teollisuuden hiilestä irtautumista ja välttää lukkiutumista päästöihin aloilla, joilla päästöjen vähentäminen on vaikeaa, ja ON TYYTYVÄINEN kansainvälisten aloitteiden edistymiseen tällä alalla.

27. KOROSTAA, että on tärkeää luopua asteittain nykyisen laajuudesta fossiilisten polttoaineiden käytöstä kaikkialla maailmassa ja että niiden kulutushuippu ja kulutuksen väheneminen on saavutettava jo tällä vuosikymmenellä, jotta IPCC:n osoittamat tarvittavat hillitsemistoimet saataisiin toteutettua. KOROSTAA tässä yhteydessä olevan tärkeää, että energia-ala on pääasiassa vapaa fossiilisten polttoaineiden käytöstä hyvissä ajoin ennen vuotta 2050 ja että pyritään saavuttamaan 2030-luvulla kokonaan tai pääasiassa hiilivapaa maailmanlaajuinen sähköjärjestelmä, joka ei jätä tilaa uusille hiilivoimaloille, koska kyseisellä alalla on jo laajalti saatavilla kustannustehokkaita päästöttömiä toimenpiteitä, jotka hyödyttävät monella tavalla muun muassa kestäväää kehitystä, ihmisten terveyttä ja ilmanlaatua sekä uusien työpaikkojen luomista ja energiaturvallisuutta, ja että nykyinen maailmanlaajuinen päästövähennystekniikoita hyödyntämätön hiilivoiman tuotanto energiajärjestelmissä lopetetaan asteittain siten, että 1,5 celsiusasteen lämpötilatavoite pidetään saavutettavissa. Lisäksi KOROSTAA, että päästöjen vähentämisteknologioita, joista ei aiheudu merkittävää haittaa ympäristölle, on saatavilla rajallisesti, että niillä olisi vähennettävä päästöjä pääasiassa aloilla, joilla päästöjen vähentäminen on vaikeaa, ja että hiilenpoistoteknologioilla olisi edistettävä negatiivisia päästöjä maailmanlaajuisesti. PAINOTTAA, että kyseisten teknologioiden käyttö ei saisi viivästyttää ilmastotoimia aloilla, joilla on saatavilla toteuttamiskelpoisia, tehokkaita ja kustannustehokkaita hillitsemisvaihtoehtoja, erityisesti tällä kriittisellä vuosikymmenellä. PANEE samalla MERKILLE päästövähennysteknologioiden kehittämisessä saavutetun edistyksen ja niiden mahdollisen roolin tulevaisuudessa päästöjen vähentämiseksi aloilla, joilla päästöjä on vaikea vähentää, hiilestä irtautumisen nopeuttamiseksi ja ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä. KEHOTTA kaikkia osapuolia, erityisesti muita suuria talouksia, antamaan käytännön panoksensa maailmanlaajuiseen luopumiseen fossiilisista polttoaineista energiajärjestelmissä kehittämällä ja panemalla täytäntöön kansallisia suunnitelmia, politiikkoja ja toimia. PAINOTTAA, että öljy- ja kaasuteollisuuden olisi otettava johtava asema maailmanlaajuisissa toimissa, joita tarvitaan kasviuonekaasupäästöjen vähentämiseksi; KOROSTAA kustannustehokkaita metaanipäästöjen vähentämismahdollisuuksia fossiilisten polttoaineiden tuotannossa ja kuljetuksessa sekä maatalous- ja jätealoilla. SITOUTUU ottamaan muun muassa Kansainvälisen energiajärjestön (IEA) ja kansainvälisen uusiutuvan energian viraston (IRENA) mukaan yhteistyöhön UNFCCC:n kanssa, jotta voidaan varmistaa avoin ja oikea-aikainen raportointi uusiutuvan energian globaalin kapasiteetin kolminkertaistamisesta ja energiatehokkuuden parantamisen globaalin keskimääräisen vuotuisen osuuden kaksinkertaistamisesta vuoteen 2030 mennessä COP28-kokouksessa sovitun mukaisesti.

28. KOROSTAA mahdollistavan infrastruktuurin, kuten siirto- ja jakeluverkkojen, sähkön yhteenliitäntöjen ja energian varastoinnin, tarvetta ja korostaa niiden merkitystä energian saatavuuden, kilpailukyvyn, kohtuuhintaisten energiakustannusten, energiavarmuuden, järjestelmän joustavuuden lisäämisen, sähköistämisen ja kysyntäpuolen hallinnan kannalta. KANNATTAA toimia, joilla vahvistetaan edelleen osaamisen kehittämistä ja edistetään vihreiden työpaikkojen luomista energiasiirtymän hyötyjen mahdollistajana sekä maailmanlaajuisia pyrkimyksiä kehittää ja vahvistaa luotettavia, monipuolisia, kestäviä, vastuullisia, resurssitehokkaita ja oikeudenmukaisia maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia toimitus- ja arvoketjuja energiasiirtymän nopeuttamiseksi.
29. KOROSTAA, että kansallisesti määriteltyjen panosten seuraavan kierroksen on heijastettava edistymistä ja mahdollisimman kunnianhimoista tavoitetasoa; ja KEHOTTAÄ mukauttamaan nämä kansallisesti määritellyt panokset maailmanlaajuisesta tilannekatsauksesta tehtyyn päätökseen ja 1,5 celsiusasteen lämpötilatavoitteeseen uusimman tieteellisen tiedon mukaisesti, sisällyttämään niihin koko talouden laajuiset ja absoluuttiset vähennystavoitteet, jotka kattavat kaikki kasvihuonekaasut, alat ja luokat, ja tukemaan niitä konkreettisilla politiikoilla ja toimenpiteillä, ja TOISTAA Yhdistyneiden arabiemiraattien konsensuksen kannustavan osapuolia ilmoittamaan vuoteen 2035 ulottuvat kansallisesti määritellyt panoksensa vuonna 2025 päätöksen 6/CMA.3 2 kohdan mukaisesti. YHTYY IPCC:n päätelmiin, joiden mukaan käytettävissä on ratkaisuja lämpötilan nousun rajoittamiseksi 1,5 celsiusasteeseen, ja tekee yhteistyötä kumppaneiden kanssa, jotta nämä ratkaisut otetaan huomioon kansallisesti määriteltyjen panosten seuraavalla kierroksella. ON SITOUTUNUT tekemään yhteistyötä kumppanimaiden, kehityskumppaneiden ja kansainvälisten järjestöjen, kuten kansallisesti määriteltyjä panoksia koskevan kumppanuuden, kanssa kunnianhimoisten kansallisesti määriteltyjen panosten kehittämiseksi ja toteuttamiseksi.
30. ON TYYTYVÄINEN komission tiedonannon julkaisemiseen Euroopan vuoden 2040 ilmastotavoitteesta sekä etenemisestä kohti ilmastoneutraaliutta viimeistään vuoteen 2050 mennessä ja PANEE MERKILLE siihen sisältyvät tieteellisen tiedon mukaiset suositukset. TOTEAA, että tiedonanto tarjoaa perustan keskustelulle ja tietopohjaa päätökselle, joka tehdään EU:n vuoden 2040 tavoitteesta ja seuraavasta kansallisesti määritellystä panoksesta ja joka on määrä toimittaa hyvissä ajoin ennen COP30-kokousta Pariisin sopimuksen sitoumusten ja maailmanlaajuisen tilannekatsauksen tulosten mukaisesti, jotta näytetään esimerkkiä komission ehdottaman ja EU:n sisäisten menettelyjen mukaisesti sovittavan päästövähennystavoitteen pohjalta, samalla kun valmistellaan sen toteuttamista helpottavia edellytyksiä. KEHOTTAÄ MYÖS muita kansainvälisiä kumppaneita, erityisesti suurten päästöjen aiheuttajia, nostamaan tavoitetasoaan ja saattamaan maailma kehityspolulle, joka on linjassa 1,5 celsiusasteen lämpötilatavoitteen kanssa.

31. PAINOTTAA, että on tärkeää luoda vakaa ja ennakoitavissa oleva toimenpidekehys toimien selkeyttämiseksi sijoittajille, kuten yrityksille, kansalaisille ja poliittisille päättäjille ja että vuoden 2040 välitavoitteesta on tarpeen päättää hyvissä ajoin eurooppalaisen ilmastolain ja Pariisin sopimuksen sitoumusten mukaisesti sekä linjassa 1,5 celsiusasteen lämpötilatavoitteen kanssa, ottaen huomioon maailmanlaajuisen tilannekatsauksen tulokset. ON TYYTYVÄINEN kahdeksannen ympäristöalan toimintaohjelman keskipitkän aikavälin tarkasteluun; KOROSTAA, että Euroopan vihreän kehityksen ohjelman jälkeen hyväksytyjen säädösten täytäntöönpanon jatkaminen on ratkaisevan tärkeää kahdeksannen ympäristöalan toimintaohjelman ensisijaisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja muutoksille alttiisiin aloihin kohdistuvien sosioekonomisten vaikutusten huomioon ottamiseksi.
32. TOISTAA, että kansainvälinen sitoutuminen vahvan sääntöpohjaisen monenvälisyyden kautta on olennaisen tärkeää, jotta ilmastomuutokseen voidaan puuttua menestyksekkäästi maailmanlaajuisesti. PALAUTTAA MIELEEN 18. maaliskuuta 2024 annetut neuvoston päätelmät EU:n vihreästä diplomatiasta¹ ja TOISTAA tässä yhteydessä sitoutuneensa tekemään tiivistä yhteistyötä kansainvälisten kumppaneiden kanssa aktiivisen eurooppalaisen ympäristö-, ilmasto- ja energiadiplomatian avulla maailmanlaajuisen oikeudenmukaisen ja osallistavan siirtymän nopeuttamiseksi.
33. PAINOTTAA, että on tärkeää tehdä tehokasta yhteistyötä kehittyvien maiden kanssa muun muassa valmiuksien kehittämisen sekä kaikista lähteistä saatavan teknisen ja taloudellisen tuen avulla, jotta ilmastomuutoksesta ja sen vaikutuksista johtuviin haasteisiin voidaan vastata ja turvata ilmastoneutraaliin ja selviytymiskykyiseen talouteen siirtymisen edut.
34. PANEE MERKILLE IPCC:n havainnot, joiden mukaan kansainvälisen yhteistyön lisääminen mahdollistaa ilmastokestävän kehityksen, joka sisällyttää ilmastomuutokseen sopeutumisen ja sen hillitsemisen kaikkia koskevaan kestäväan kehityksen edistämiseen. PAINOTTAA, että hiilidioksidipäästöt rajoittavat hillitsemistoimet yhdessä muiden kasvihuonekaasupäästöjen voimakkaan vähentämisen kanssa hidastavat lämpenemisen vauhtia ja pienentävät sen mittasuhteita, mikä lisää suunnittelun tehokkuutta ja mahdollisuuksia. PAINOTTAA, että ilmastomuutoksen nopeampi vauhti ja laajemmat mittasuhteet lisäävät sopeutumisrajojen ylittymisen todennäköisyyttä, ja KOROSTAA siksi, että ilmastomuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen ovat täydentäviä ja ratkaisevia ilmastomuutoksen torjumiseksi, ja KIIRUHTAA pyrkimään maailmanlaajuiseen, nopeaan ja kestäväan päästöjen vähentämiseen siten, että hiilidioksidipäästöjen nollanettopäästöt saavutetaan vähintään 1,5 celsiusasteen kehityspolkujen mukaisesti, jotta voimme säilyttää sopeutumiskykymme.

¹ Asiak. 7865/24.

35. KATSOO, että on entistä tärkeämpää parantaa sopeutumiskykyä, lisätä selviytymiskykyä sekä vähentää haavoittuvuutta ilmastonmuutokselle, ja KOROSTAA kokonaisvaltaisten, osallistavien ja tehokkaasti täytäntöönpanojen kansallisten sopeutumisstrategioiden ja -suunnitelmien keskeistä roolia. KEHOTTAÄ kaikkia osapuolia tehostamaan toimiaan ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja ilmastokestävyyden sisällyttämiseksi ja valtavirtaistamiseksi osaksi asiaankuuluvia tämänhetkisiä toimintapolitiikkoja, aloja, ohjelmia ja toimia, koska nämä pyrkimykset ovat ratkaisevan tärkeitä ilmastonmuutoksen kasvavien uhkien torjumisen kannalta. KOROSTAA EU:n tukevan kansainvälistä ilmastokestävyyttä ja ilmastonmuutokseen varautumista, toimintapolitiikkoja ja kannustimia ilmastonmuutoksen kestävien investointien edistämiseksi sekä kohdennettua tukea kumppanimaille erityisesti sellaisia toimia varten, joilla edistetään sopeutumispoliittisen syklin eri vaiheita (riskinarviointi, suunnittelu, täytäntöönpano, seuranta, arviointi ja oppiminen).
36. PAINOTTAA, että kattava ilmastoriskien hallinta on avainasemassa pitkän aikavälin ilmastokestävyyden rakentamisessa sekä ilmastonmuutoksen haittavaikutuksiin liittyvien menetysten ja vahinkojen ehkäisemisessä, minimoinnissa ja käsittelemisessä. KOROSTAA, että EU ja sen jäsenvaltiot pyrkivät jatkuvasti ehkäisemään ja vähentämään ilmastonmuutoksesta aiheutuvia riskejä sekä EU:n sisällä että sen ulkopuolella. Tämä näkyy kaikkien jäsenvaltioiden sopeutumisstrategioiden ja -suunnitelmien laatimisessa ja täytäntöönpanossa sekä sopeutumista koskevan EU:n mission edistämisessä ja EU:n sopeutumisstrategian täytäntöönpanossa. PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE Euroopan ilmastoriskien arvioinnin (EUCRA) ja komission tiedonannon ilmastoriskien hallinnasta, joilla tuetaan sopeutumista koskevien poliittisten painopisteiden määrittämistä Euroopassa ja politiikan kehittämistä ilmastoherkillä aloilla, ja PANEE erittäin huolestuneena MERKILLE niissä esitetyt havainnot välittömästä vaarasta ja riskeistä, joita ilmastonmuutos aiheuttaa kansalaisille, rahoitusjärjestelmälle ja koko taloudelle, sekä sen, että monet havaituista riskeistä ovat saavuttaneet kriittisen tason ja edellyttävät kiireellisiä ja päättäväisiä toimia.

37. KOROSTAA, että maapallon lämpötilan nousun rajoittaminen 1,5 celsiusasteeseen on olennaisen tärkeää, jotta ilmastonmuutoksen haittavaikutuksiin liittyviä menetyksiä ja vahinkoja voidaan ehkäistä, minimoida ja käsitellä. TOISTAA, että EU on vahvasti sitoutunut tehostamaan toimia menetysten ja vahinkojen ehkäisemiseksi, minimoimiseksi ja käsittelemiseksi Pariisin sopimuksen 8 artiklan mukaisesti. KOROSTAA, että menetyksiin ja vahinkoihin reagoimiseksi on useita keinoja ja että toimien moninaisuutta on vahvistettava samalla kun menetyksiin ja vahinkoihin reagoimista koskevien nykyisten ja uusien järjestelyjen välistä synergiaa ja johdonmukaisuutta parannetaan maailmanlaajuisesti.
38. PANEE MERKILLE Dubain kokouksessa ja sen jälkeen annetut lupaukset menetysten ja vahinkojen korvausrahaston toiminnan aloittamisesta; PANEE tässä yhteydessä TYYTYVÄISENÄ MERKILLE rahaston johtokunnan tekemän työn, jonka tarkoituksena on saattaa rahaston hallinto ja institutionaaliset järjestelyt päätökseen oikea-aikaisesti. PAINOTTAA, että rahaston on toimittava johdonmukaisesti rahoitusjärjestelyjen kanssa käyttäen olemassa olevia mekanismeja, kuten ilmastonmuutoksen vaikutuksista aiheutuvia menetyksiä ja vahinkoja käsittelevää Varsovan kansainvälistä mekanismia, sen toimeenpanevaa komiteaa ja Santiagon verkostoa. KOROSTAA, että on tärkeää ottaa nopeasti käyttöön uudet rahoitusjärjestelyt, myös edellä mainittu korvausrahasto, nykyisessä ja uudessa toimintaympäristössä, jotta voidaan tukea kehittyviä maita, jotka ovat erityisen alttiita ilmastonmuutoksen haittavaikutuksille, ja jatkaa tuen tarjoamista vapaaehtoiselta pohjalta monista eri rahoituslähteistä, mukaan lukien julkisista, yksityisistä ja innovatiivisista lähteistä saadut avustukset ja edullisin ehdoin myönnettävät lainat. KEHOTTAÄ lisäksi kaikkia asiaankuuluvia aloitteita ja instituutioita, kuten kansainvälisiä kehityspankkeja, kansainvälisiä rahoituslaitoksia, ilmastorahastoja, YK:n järjestöjä, kahdenvälisiä virastoja ja muita asiaankuuluvia sidosryhmiä, osallistumaan menetysten ja vahinkojen käsittelemiseen toimivaltuuksiensa puitteissa ja tukemaan näitä pyrkimyksiä johdonmukaisella ja koordinoitulla tavalla.

39. TOTEAA, että julkinen ilmasto- ja ilmastorahoitus, myös kansainvälinen ilmasto- ja ilmastorahoitus, on edelleen ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan tukea haavoittuvia maita ja yhteisöjä, erityisesti niitä, joihin ilmastomuutoksen vaikutukset vaikuttavat suhteettomasti, varsinkin vähiten kehittyneissä maissa ja pienissä kehittyvissä saarivaltioissa, myös sopeutumista varten. TÄHDENTÄÄ, että on tärkeää käyttää julkista kehitysapua tehokkaasti ja katalyytin lailla resurssien mobilisoimiseksi muista lähteistä. PAINOTTAA, että ilmasto- ja ilmastorahoituksen saanti on monille kehittyville maille, erityisesti niille, joilla on merkittäviä kapasiteettirajoitteita, edelleen haastavaa, ja että tällaisiin haasteisiin vastaamiseksi tarvitaan lisätoimia, jotta kehittyvät maat, joilla on kunnianhimoisia kansallisesti määriteltäviä panoksia, voivat nopeuttaa omia ilmasto- ja energiasiirtymiään ja vahvistaa kansallista ilmastokestävyyttään.
40. ON TYYTYVÄINEN siihen, että myöntämällä ja mobilisoimalla kehittyville maille 115,9 miljardia Yhdysvaltain dollaria vuonna 2022 kehittyneet maat ovat saavuttaneet yhteisen 100 miljardin Yhdysvaltain dollarin ilmasto- ja ilmastorahoitustavoitteen, johon ne sitoutuivat merkityksellisten hillitsemistoimien ja täytäntöönpanon avoimuuden yhteydessä. MUISTUTTAA MIELEEN EU:n ja sen jäsenvaltioiden merkittävän panoksen tässä asiassa ja VAHVISTAA, että ne ovat sitoutuneet jatkamaan tavoitteen täyttämistä vuonna 2025. PALAUTTAA MIELEEN myös sitoumuksen lisätä edelleen rahoitussynergioita ilmastoa, luonnon monimuotoisuutta ja kestävästä maankäytöstä koskevien ohjelmien välillä. TOTEAA, että on tarpeen määrittää nykyisiä ja uusia ja innovatiivisia rahoituslähteitä, myös fossiilisten polttoaineiden alalta, ja hyödyntää niitä, jotta voidaan tukea haavoittuvimpia maita ilmastomuutoksen hillitsemisessä ja selviytymiskyvyn parantamisessa. TOTEAA myös, että ilmasto- ja ilmastorahoituksen sukupuolitietoisuutta on edelleen parannettava.
41. TOTEAA, että on tärkeää lisätä rahoitusta, jotta voidaan kehittää selviytymiskykyä ja parantaa valmiuksia sopeutua ilmastomuutokseen. VAHVISTAA, että EU ja sen jäsenvaltiot aikovat määrätietoisesti vastata kehittyneille maille esitettyyn kehoitukseen kaksinkertaistaa vuoden 2019 tasoihin nähden yhteinen ilmasto- ja ilmastorahoitus, jota kehittyville maille annetaan sopeutumista varten, vuoteen 2025 mennessä. KOROSTAA, että kansainvälisellä edullisin ehdoin myönnettävällä rahoituksella ja kansallisella julkisella rahoituksella on ratkaiseva rooli tuettaessa ja hyödynnettäessä sopeutumistoimia asianmukaisen suunnittelun, ohjelmoinnin ja budjetoinnin avulla. Näin voidaan parantaa yksityisen rahoituksen saatavuutta ja käyttöä.

42. TOISTAA, että rahoitusvirtojen sovittaminen vähän kasvihuonekaasupäästöjä tuottavaan ja ilmastomuutoksen kestäväan kehitykseen on Pariisin sopimuksen keskeinen tavoite. PAINOTTAA, että tämä edellyttää maailmanlaajuisia ja kiireellisiä toimia, joihin kuuluu kansainvälisen rahoitusrakenteen jatkuva ja nopeutettu uudistaminen. TOISTAA, että pelkästään julkisella rahoituksella ei voida saavuttaa sellaista rahoitustasoa, jota tarvitaan ilmastoneutraalin ja selviytymiskykyisen maailmantalouden saavuttamiseksi ja että yksityisten ja innovatiivisten ilmastorahoituslähteiden käyttöönotto on olennaisen tärkeää onnistuneen ja oikeudenmukaisen siirtymän kannalta. KOROSTAA, että yksityisten investointien on vastattava suurimmasta osasta vihreään siirtymään tarvittavista investoinneista, ja TOTEAA, että tällaisiin toimiin kuuluu kansallisten ja kansainvälisten rahoitusjärjestelmien yhdenmukaistaminen kaikissa maissa, jotta julkisia ja yksityisiä rahoitusvirtoja voidaan siirtää pois ilmastolle haitallisesta päästöintensiivisestä toiminnasta kohti vähähiilistä ja ilmastomuutoksen kestäväan kehitystä. TÄHDENTÄÄ, että yksityinen sektori on mobilisoitava laajamittaisesti ja että investointien lisääminen edellyttää tehokkaita ja uskottavia toimintakehyksiä, joilla voidaan poistaa markkinoiden toimintapuutteet ja muut esteet. KANNUSTAA kaikkia osapuolia tehostamaan avointa ja kattavaa raportointia ilmastotoimiin myönnetystä ja käytetystä julkisesta ja yksityisestä rahoituksesta ja TOTEAA tässä yhteydessä, että rahoitusvirtojen yhteensovittamisen täytäntöönpanoa, seurantaa ja valvontaa on edistettävä ja että markkinatoimijoille on tarjottava johdonmukaista, vertailukelpoista ja luotettavaa tietoa. PANEE erittäin huolestuneena MERKILLE sen yksityisen rahoituksen laajuuden, jolla tuetaan edelleen muita kuin Pariisin sopimuksen mukaisia maailmanlaajuisia toimia erityisesti fossiilisten polttoaineiden alalla, sekä haitalliset kannustimet, joita on edelleen käytössä huolimatta Glasgow'ssa hyväksytystä päätöksestä lopettaa niiden käyttö asteittain ja Pariisissa sovitusta rahoitusvirtojen mukauttamisesta 2 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti, mikä edellyttää muun muassa fossiilisten polttoaineiden infrastruktuuriin suuntautuvien investointivirtojen maailmanlaajuista vähentämistä, samalla kun tunnustetaan, että tarvitaan tiettyjä investointeja muun muassa käyttötarkoituksen muuttamiseen ja tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavaan infrastruktuuriin, joka on yhteensopiva 1,5 celsiusasteen kehityspolun kanssa. PANEE MERKILLE IPCC:n havainnot, joiden mukaan fossiilisiin polttoaineisiin liittyvät julkiset ja yksityiset rahoitusvirrat ovat edelleen suuremmat kuin ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja sen hillitsemiseen liittyvät rahoitusvirrat.

43. KANNUSTAA kansainvälisiä kehityspankkeja ja muita kansainvälisiä rahoituslaitoksia tehostamaan toimeksiantonsa puitteissa toimiaan tukeakseen maailmanlaajuisen tilannekatsauksen tulosten täytäntöönpanoa muun muassa lisäämällä yksityisen ilmatorahoituksen ja sellaisten toimenpiteiden käyttöä, joilla parannetaan suotuisia toimintaympäristöjä ilmatorahoituksen tehokkaan käyttöönoton varmistamiseksi, ja mukauttamaan strategioitaan, toimiaan ja investointejaan Pariisin sopimuksen tavoitteisiin, muun muassa toteuttamalla tarvittavat uudistukset osana kansainvälisen rahoitusarkkitehtuurin laajempaa uudistusta, jotta kaikki rahoitusvirrat saadaan mukautettua vähän kasvihuonekaasupäästöjä tuottavaan ja ilmastokestävään kehitykseen, sekä lisätäkseen edelleen ilmatorahoituksen laajuutta ja tehokkuutta ja yksinkertaistaakseen sen saatavuutta. PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE kansainvälisten kehityspankkien meneillään olevat toimet, joilla lisätään ilmatorahoituksen käyttöönottoa, mukautetaan lainanantoa ja pyritään Pariisin sopimuksen tavoitteisiin ja kehitetään edelleen ilmatorahoituksen tuotosten ja tulosten seurantaan ja niistä raportointiin sovellettavaa yhteistä lähestymistapaa, Pariisin sopimukseen mukautumista koskevaa yhteistä menetelmää, G20-maiden vakavaraisuuskehityksen uudelleentarkastelua ja muita strategioita, joita useat keskeiset kansainväliset kehityspankit, kuten edelläkävijöinä toimivat Euroopan investointipankki, Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki ja Maailmanpankkiryhmä, ovat laatineet, ja KEHOTTA panemaan ne nopeasti täytäntöön. KOROSTAA kansainvälisten kehityspankkien tärkeää roolia uusiutuvia energialähteitä ja energiatehokkuutta koskevien maailmanlaajuisen tavoitteiden saavuttamisessa vuoteen 2030 mennessä, sillä näin voidaan edistää oikeudenmukaista ja tasapuolista siirtymistä pois fossiilisista polttoaineista, minkä ansiosta kehittyvissä maissa ja nousevissa talouksissa tehtävien investointien osuuksia voidaan lisätä.
44. ON TYYTYVÄINEN siihen, että maailmanlaajuisessa tilannekatsauksessa tunnustetaan hallitusten, keskuspankkien, liikepankkien, institutionaalisten sijoittajien ja muiden rahoitusalan toimijoiden rooli ilmastoon liittyvien rahoitusriskien arvioinnin ja hallinnan parantamiseksi sekä ilmatorahoituksen saannin varmistamiseksi tai parantamiseksi kaikilla maantieteellisillä alueilla ja kaikilla aloilla, ja KOROSTAA tarvetta tutkia innovatiivisia vaihtoehtoja, joiden avulla voitaisiin laajentaa edullisin ehdoin myönnettävän rahoituksen lähteiden valikoimaa ilmastotoimia varten ja joita ovat muun muassa hiilen hinnoittelu ja ilmastotoimien toteuttamisesta perittävät maksut. Näin voitaisiin vähentää haitallisia kannustimia. ON TYYTYVÄINEN velkaa, luontoa ja ilmastoa koskevaan maailmanlaajuisen asiantuntija-arvioon ja Paris Pact for People and the Planet - etenemissuunnitelmaan.

45. KOROSTAA hiilen hinnoittelun tehokkuutta päästöjen vähentämisessä, vihreiden investointien edistämisessä sekä energia- ja teollisuusalojen samanaikaisessa muuttamisessa, kuten EU:n päästökauppajärjestelmä osoittaa. KEHOTTA kumppaneita tekemään EU:n kanssa yhteistyötä hiilen hinnoittelua koskevan maailmanlaajuisen toimintatavan kehittämiseksi ja TUKEE ja KANNUSTAA sitä, että kaikki lainkäyttöalueet ottavat käyttöön tai parantavat omia kansallisia hiilen hinnoittelumekanismejaan, korostaen niiden mahdollisuuksia kerätä tuloja kansallisesti määriteltujen panostensa täytäntöönpanon tukemiseksi muun muassa mukauttamalla hiilen hinnoitteluvälineitä Pariisin sopimuksen mukaisia hiilimarkkinoita koskevan toimintakehotuksen mukaisesti ja osallistumalla kansainvälisiin aloitteisiin, kuten ilmastotoimia varten muodostettuun valtiovarainministerien koalitioon, Bridgetown-aloitteeseen ja Nairobin ilmastojulistukseen. PAINOTTAA, että toimia on tarpeen toteuttaa maailmanlaajuisen hiilen hinnoittelun laajentamiseksi.

MUUT KUIN OSAPUOLINA OLEVAT SIDOSRYHMÄT JA MUUT KANSAINVÄLISET JÄRJESTÖT JA PROSESSIT

46. TÄHDENTÄÄ, että muiden kuin osapuolina olevien sidosryhmien, erityisesti kansalaisyhteiskunnan, yritysten, rahoituslaitosten, kaupunkien ja valtiotasoa alemmien hallintotasojen viranomaisten, alkuperäiskansojen, paikallisyhteisöjen sekä nuoriso- ja tutkimustoiminnan alalla toimivien laitosten, toiminta on merkityksellistä ja välttämätöntä myös UNFCCC-prosessin yhteydessä, ja KANNUSTAA jatkossakin sitoutumaan Pariisin sopimuksen tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja maailmanlaajuisen tilannekatsauksen tulosten täytäntöönpanoon, muun muassa globaalin ilmastoagendan avulla. KOROSTAA erityisesti yksityisen sektorin ja yksityisen rahoituksen ratkaisevaa roolia. SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI kahden korkean tason ilmastotoimijan intensiivisiin pyrkimyksiin edistää ilmastotoimia ja KANNUSTAA niitä. SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI myös unioniin sijoittautuneiden liike-elämän toimijoiden vahvaan sitoutumiseen tarjota ratkaisuja ilmastotoimien nopeuttamiseksi maailmanlaajuisesti. PANEE MERKILLE kansalaisyhteiskunnan, erityisesti lasten ja nuorten, voimakkaat vaatimukset kunnianhimoisemmista ilmastotoimista, joissa otetaan huomioon sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus, sekä tarpeen toteuttaa yhteiskunnallisesti hyödyllinen ekologinen siirtymä, jossa otetaan huomioon ihmisten tarpeet; TOTEAA tässä yhteydessä, että kansalaisten kattava osallistuminen, tiedon julkinen saatavuus ja aktiiviselle sitoutumiselle otollinen toimintaympäristö sekä tiedonsaanti ovat välttämättömiä ilmastotoimien suunnittelussa ja täytäntöönpanossa. KOROSTAA ilmastomuutokseen liittyvän koulutuksen, yleisön osallistumisen ja kansainvälisen yhteistyön merkitystä ilmastotietoisuutta lisäävien toimien mukaisesti.

47. KEHOTTAÄ maailmanlaajuisen tilannekatsauksen mukaisesti etsimään ratkaisuja kestäviin elämäntapoihin sekä kulutus- ja tuotantomalleihin siirtymiseksi muun muassa kiertotalouteen perustuvien lähestymistapojen avulla, ja TOTEAA, että fossiilisten polttoaineiden ja energian kysyntä muovintuotannossa kasvaa ja vaikuttaa näin ilmastonmuutokseen, ja että muovin aiheuttama saastuminen vaikuttaa haitallisesti ilmastokestävyyteen, ihmisten terveyteen ja ekosysteemeihin. Kehottaa lopettamaan ympäristöön kohdistuvan, muovin aiheuttaman saastumisen ja ON TYYTYVÄINEN hallitustenvälisen neuvottelukomitean työhön muovin aiheuttaman saastumisen lopettamista ajavan kansainvälisen oikeudellisesti sitovan välineen laatimiseksi.
48. TOTEAA, että paikallisilla toimijoilla, mukaan lukien alueelliset ja paikallisviranomaiset, on johtava asema ja vastuu sosiaalisesti oikeudenmukaisten ilmastotoimien vauhdittamisessa ja laajentamisessa. KEHOTTAÄ etsimään ratkaisuja, joissa otetaan huomioon kestäviin elämäntapoihin ja kestäviin kulutus- ja tuotantomalleihin siirtymisen merkitys, ja EDISTÄÄ kansalaisten tosiasiallista osallistamista tällaisiin elämäntapoihin siirtymisessä, myös kiertotalouteen perustuvien lähestymistapojen avulla, sekä KOROSTAA tarvetta tehostaa yhteistyötä alueellisten ja paikallisviranomaisten ja -yhteisöjen kanssa kansallisesti määriteltyjen panosten, kansallisten sopeutumissuunnitelmien ja -strategioiden sekä pitkän aikavälin strategioiden valmistelussa ja täytäntöönpanossa.
49. MUISTUTTAA, että kansainvälisen lento- ja meriliikenteen päästöihin on puututtava tehokkaasti ja viime kädessä ne on vähennettävä nettonollaan. ON TYYTYVÄINEN Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) edistymiseen tarkistetussa kasvihuonekaasustrategiassaan, jossa esitetään tiukempi yhteinen tavoitetaso kasvihuonekaasujen nollanettopäästöjen saavuttamiseksi kansainvälisen merenkulun alalla noin vuonna 2050 sekä ohjeelliset tarkistusajankohdat vuosiksi 2030 ja 2040. Kasvihuonekaasustrategia sisältää myös uuden tavoitetason, joka liittyy vaihtoehtoisten päästöttömien tai lähes päästöttömien teknologioiden, polttoaineiden tai energialähteiden käyttöönottoon vuoteen 2030 mennessä. KANNUSTAA IMOa jatkamaan työtään sellaisten keskipitkän aikavälin toimenpiteiden kehittämiseksi ja hyväksymiseksi vuoteen 2025 mennessä, joilla varmistetaan strategian kaikkien tavoitteiden saavuttaminen ja joihin sisältyy meriliikenteen polttoaineiden kasvihuonekaasuintensiteetin asteittaista vähentämistä sääntelevä standardi, ja meriliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen hinnoittelumekanismi. KEHOTTAÄ Pariisin sopimuksen tavoitteita silmällä pitäen Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) jäsenvaltioita sopimaan vuonna 2025 pidettävään ICAOn yleiskokoukseen mennessä CORSIA-järjestelmän tavoitetason vahvistamisesta pitkän aikavälin ei-sitovan tavoitteensa mukaisesti.

50. TOISTAA, että on ratkaisevan tärkeää säilyttää, suojella ja ennallistaa luontoa sekä meriekosysteemejä, makean veden ekosysteemejä ja rannikko- ja maaekosysteemejä 1,5 celsiusasteen lämpötilatavoitteen saavuttamiseksi, muun muassa tehostamalla toimia metsäkadon ja metsien tilan heikkenemisen pysäyttämiseksi ja tämän suuntauksen kääntämiseksi vuoteen 2030 mennessä ja suojelemalla ja ennallistamalla valtameriä sekä rannikko- ja makean veden ekosysteemejä, ja jotta voitaisiin suojella vuoriston ekosysteemejä, jotka ovat ilmastonmuutoksen kannalta haavoittuvimpia alueita, kuten myös maailmanlaajuisessa tilannekatsauksessa todetaan, PALAUTTAA MIELEEN kehotuksensa vahvistaa edelleen valtameripohjaisia ilmastotoimia ja ILMAISEE TYYTYVÄISYYTENSÄ UNFCCC:n puitteissa käytävään valtameriä ja ilmastonmuutosta koskevaan vuoropuheluun.
51. KOROSTAA, että veden ja ilmaston välistä yhteyttä on tarpeen käsitellä. PALAUTTAA tässä yhteydessä MIELEEN neuvoston päätelmät vedestä EU:n ulkoisessa toiminnassa² ja Eurooppa-neuvoston päätelmät, joissa todetaan, että vesialaa koskevia EU:n ja maailmanlaajuisia toimia on tehostettava, korostaen vesiturvallisuutta koskevan strategisen lähestymistavan merkitystä³. TIEDOSTAA vesiekosysteemien, erityisesti kosteikkojen ja rannikkoekosysteemien, keskeisen roolin ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa sekä vesivarojen suojelun, ennallistamisen ja kestävän hoidon tarpeen ja tältä osin keskittymisen luontoon perustuviin ratkaisuihin ja ekosysteemilähtöisiin lähestymistapoihin ilmastonmuutoksen kielteisten vaikutusten minimoimiseksi ja sopeutumiskyvyn parantamiseksi. PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE YK:n vuoden 2023 vesikonferenssin tulokset, sen vesitoimintaohjelman ja rajavesistösopimuksen täytäntöönpanon sekä YK-järjestelmän laajuisen vesi- ja sanitaatiostrategian toteuttamisen muun muassa valtavirtaistamalla veden ja makean veden ekosysteemit asiaankuuluviin YK:n prosesseihin. ON TIETOINEN siitä, että aluesuunnittelulla on keskeinen rooli ilmastonmuutokseen sopeutumisessa ja että toimia suunniteltaessa on muun muassa otettava huomioon ilmastoyhdistä johtuva veden niukkuus ja tulvariskit.
52. PANEE MERKILLE äärimmäisten ilmastoilmiöiden esiintymistiheyden ja voimakkuuden ennennäkemättömän kasvun, sääolojen muutokset ja luonnonkatastrofit, jotka vahingoittavat aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä, sekä kulttuurin ja kulttuuriperinnön valmiudet lisätä tietoisuutta ja aktivoida synergioita yhteiskunnan kaikilla tasoilla ilmastotoimien toteuttamiseksi ja ON TYYTYVÄINEN kulttuuriperinnön suojelun sisällyttämiseen Yhdistyneiden arabiemiraattien maailmanlaajuisesta ilmastokestävyystä koskevaan kehukseen.

² Asiak. 14108/21.

³ EUCO 4/23.